

Toegang tot internationale bescherming voor migranten in administratieve detentie

Bevindingen van NANSEN

Dit rapport focust op de voornaamste bevindingen van **NANSEN** met betrekking tot de situatie van personen die asiel aanvragen aan de Belgische grens en daar worden vastgehouden. In het bijzonder wordt er gekeken naar de naleving van het non-refoulementbeginsel ten aanzien van deze personen.

Deze bevindingen zijn gebaseerd op het werk van **NANSEN** met betrekking tot individuele dossiers aan de grens tussen november 2023 en november 2025 en een diepgaande juridische analyse. Het resultaat van deze analyse en de verschillende bevindingen van **NANSEN** zijn in detail gepresenteerd in twee publicaties die in 2025 verschenen.

- NANSEN Note 2025-2, "[Internationale beschermingsprocedure en detentie aan de grens](#)"
- NANSEN Note 2025-2, "[Effectiviteit van beroepen tegen een beslissing tot teruggedrijving](#)".

Een voorafgaande algemene vaststelling is dat dit **een bijzonder technische en complexe materie betreft**, gezien de juridische situatie van personen die internationale bescherming aanvragen aan de Belgische grens hen op het kruispunt van verschillende rechtsgebieden plaatst: het recht inzake administratieve detentie en het recht inzake internationale bescherming. Om hun rechten te doen gelden, zullen deze personen verschillende rechtsgebieden tegelijkertijd moeten navigeren.

Dit zijn onze voornaamste bevindingen

1

Contra legem-praktijk vast wat betreft de afgifte van de terugdrijvingsbeslissing

NANSEN stelt een contra legem-praktijk vast wat betreft de afgifte van de terugdrijvingsbeslissing. Deze beslissing belichaamt de weigering van toegang tot het Belgische grondgebied. Het is deze beslissing die de wettelijke basis vormt voor de daadwerkelijke terugdrijving van de betrokken personen uit België.

NANSEN stelt vast dat de terugdrijvingsbeslissing systematisch wordt genomen op het moment dat de persoon (die niet voldoet aan de voorwaarden om België binnen te komen) zich aan de grens aanbiedt, zelfs als die persoon tegelijkertijd een verzoek om internationale bescherming indient. Nochtans bepaalt de Belgische wetgeving dat de beslissing over de al dan niet toelating tot het grondgebied moet worden genomen **nadat** de nood aan bescherming is onderzocht door de bevoegde autoriteit, het Commissariaat-generaal voor de Vluchtelingen en de Staatlozen (CGVS).

Als gevolg van deze praktijk worden deze personen juridisch beschouwd als “niet-toelaatbaar”, wat **belangrijke gevolgen** heeft voor de **toepassing van het Verdrag** van 2 Chicago inzake de internationale burgerluchtvaart. De wettelijke regeling waarin dit verdrag voorziet, verschilt namelijk naargelang een niet-toelaatbare persoon wordt teruggedreven, van aan de grens, of een persoon die uitgezet kan worden gerepatriëerd wordt, vanaf het grondgebied. In het eerste geval zijn de verplichtingen die op de staat rusten minder zwaar. Bovendien worden personen die op grond van het Verdrag van Chicago worden teruggedreven, teruggestuurd naar de plaats van waaruit zij naar België zijn vertrokken. Deze plaats is echter niet noodzakelijkerwijs het land waarvan zij de nationaliteit hebben en ten aanzien waarvan hun nood aan internationale bescherming moet worden onderzocht.

NANSEN stelt vast dat **dit complexe systeem schendingen van het beginsel van non-refoulement in de hand werkt, zowel op procedureel als op materieel vlak.**

Meer concreet stellen wij vast, met betrekking tot:

Het onderzoek naar de naleving van het non-refoulementbeginsel:

- De naleving van dit beginsel wordt niet onderzocht op het moment dat de terugdrijvingsbeslissing wordt genomen.
- De bestemming waarnaar de persoon daadwerkelijk zal worden verwijderd, is op het moment dat de terugdrijvingsbeslissing wordt genomen niet met zekerheid gekend. Het is echter ten aanzien van deze bestemming dat de naleving van het non-refoulementbeginsel moet worden onderzocht.
- Het onderzoek naar de nood aan internationale bescherming sluit niet noodzakelijkerwijs het onderzoek naar de naleving van het non-refoulementbeginsel uit. Dit is met name het geval wanneer de persoon op grond van het Verdrag van Chicago wordt teruggedreven naar een ander land dan het land waarvan hij de nationaliteit heeft, of, indien hij geen nationaliteit bezit, het land waar hij vroeger zijn gewone verblijfplaats had.
- Er zijn geen aanwijzingen dat de naleving van het non-refoulementbeginsel ex nunc wordt onderzocht op het moment dat de terugdrijving wordt uitgevoerd.

De doeltreffendheid van het beroep tegen de terugdrijvingsbeslissing:

- De tenuitvoerlegging van de terugdrijvingsbeslissing wordt opgeschort gedurende de periode van het onderzoek naar de nood aan internationale bescherming. De termijn voor het instellen van beroep tegen de terugdrijvingsbeslissing wordt tijdens deze periode echter niet opgeschort. Dit betekent dat, indien er in de weken na aankomst aan de grens geen beroep is ingediend tegen de terugdrijvingsbeslissing, het niet langer mogelijk is om de terugdrijvingsbeslissing aan te vechten eens de nood aan internationale bescherming is onderzocht.
- De rechtsmiddelen in België tegen terugdrijvingsbeslissingen ten aanzien van buitenlandse onderdanen die zich aan de grens melden zonder in het bezit te zijn van de vereiste documenten om het Belgische grondgebied binnen te komen en die internationale bescherming verzoeken, bieden onvoldoende garanties voor doeltreffendheid.
- Bovendien wordt bij de uitvoering van de verwijdering niet gespecificeerd of de persoon wordt teruggedreven of gerepatrieerd.

→ De bevindingen van **NANSEN** wijzen op onduidelijkheid over de praktische toepassing van deze materie, wat uiterst belangrijke vragen oproept, aangezien het hier gaat om de naleving van het absolute verbod op foltering en wrede, onmenselijke of vernederende behandeling.

2

Gebrek aan informatie over de mogelijkheid om internationale bescherming aan te vragen

Ondanks de verplichting voor de autoriteiten om informatie te verstrekken over de mogelijkheid om internationale bescherming aan te vragen wanneer er aanwijzingen zijn dat dit de wens van de betrokkene is, stelt **NANSEN** vast dat betrokken personen niet altijd **worden geïnformeerd over deze mogelijkheid op het moment dat zij zich aan de grens aanbieden.**

3

Systematische weigering van toegang en administratieve hechtenis

NANSEN stelt ook vast dat personen die aan de grens asiel aanvragen zonder over de vereiste documenten te beschikken om het grondgebied te betreden, **systematisch de toegang tot het grondgebied wordt geweigerd en in administratieve detentie worden geplaatst,** hoewel de Belgische wetgeving de autoriteiten de mogelijkheid biedt om hen toch toe te laten zodra er een wens tot het verzoeken van internationale bescherming is vastgesteld.

4

Stereotiep karakter van de redenen voor detentie

Op basis van de analyse van de verschillende detentietitels die zijn genomen ten aanzien van personen die aan de grens om internationale bescherming hebben verzocht, wijst **NANSEN** op het **stereotiepe, repetitieve en onvoldoende geïndividualiseerde karakter van de redenen die worden aangevoerd om de detentie te rechtvaardigen.**

5

Formele in plaats van inhoudelijke controle door de rechtbanken

Wat betreft de **toetsing door de onderzoeksrechtbanken** van de administratieve detentie van de betrokken personen, blijkt uit de analyse dat hoewel zij nagaan of de detentie aan een individueel onderzoek is onderworpen, hun controle in dit verband eerder **formeel dan inhoudelijk is.**

6

Geen gemotiveerd advies van het CGVS

In tegenstelling tot wat het Europees recht voorschrijft, stelt NANSEN vast dat het **CGVS** in het kader van de internationale beschermingsprocedure "aan de grens" **geen met redenen omkleed advies uitbrengt voordat de Dienst Vreemdelingenzaken (DVZ) zich uitspreekt over de toelating tot het grondgebied.**

7

Verschillen in jurisprudentie bij de RvV

NANSEN stelt **uiteenlopende rechtspraak vast** op het niveau van de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen (**RvV**) met betrekking tot de **gevolgen van het niet naleven van de wettelijke termijn voor de behandeling van een verzoek om internationale bescherming aan de grens.**

8

Probleem met de materialisatie van de binnenkomst op het grondgebied

NANSEN identificeert verschillende factoren die wijzen op **een probleem bij de materiële uitvoering van de toegang tot het grondgebied.** Volgens **NANSEN** leidt de afgifte van een detentietitel "op het grondgebied", wat de praktijk is van de DVZ, momenteel niet tot de daadwerkelijke toegang van de betrokkene tot het grondgebied, hoewel dit wel is voorzien in het Europees recht.

NANSEN deelt deze voornaamste conclusies als sluitstuk van twee jaar werk rond het non- refoulementbeginsel voor personen in administratieve detentie en geobserveerde praktijken m.b.t. verzoeken tot internationale beschermingen aan de grens.

In 2026 zal **NANSEN** zich blijven inzetten voor mensen met een nood aan internationale bescherming, inclusief personen in administratieve detentie, en de ontwikkelingen in het kader van de implementatie van het Europees Pact inzake Asiel en Migratie van dichtbij opvolgen.

